

Seuraavassa on koottu vastaus Mattilan kyläyhdistys ry:n ja Mattilan koulun vanhempainyhdistyksen 11.9.2026 päivättyyn kannanottoon. Se perustuu Kasvatus- ja opetuslautakunnalle päätöksentekoon 15.9.2026 § 85 tulevaan pykälään Mattilan koulun tilannekuva seurantajaksolla 1.8.2024–31.7.2026 ja sen liitemateriaaliin.

Mattilan koulun tilanteen tarkastelu perustuu kunnanvaltuuston vuonna 2016 tekemään linjaukseen, jonka mukaan alle 50 oppilaan koulun tilannetta seurataan kahden vuoden ajan. Seurantajakson päätyminen ja sen perusteella laadittu tilannekuva eivät tarkoita sitä, että koulun lakkauttamisen valmistelu olisi käynnistynyt tai että koulun tulevaisuudesta olisi tehty ratkaisuja.

Kannanotossa edellytetyjä yksityiskohtaisia vaikutusarviointeja ja nettokustannuslaskelmia ei tästä syystä ole vielä laadittu. Ne kuuluvat mahdolliseen jatkovalmisteluun. Mattilan koulun tilannekuva seurantajaksolla 1.8.2024–31.7.2026 -asiakirjan kohdassa 13 todetaan, että koulun tilannetta arvioidaan osana esi- ja perusopetuksen palveluverkon kokonaisuutta ja että jatkotarkastelun tavoitteena on muodostaa riittävä ja tasapainoinen tietopohja myöhempää päätöksentekoa varten.

1. Ristiriita kunnan oman strategian ja kyläohjelman kanssa

Kuntastrategian tavoitteet eivät estä palveluverkon toiminnallisen ja taloudellisen kestävyys tarkastelua. Strategian mukaan Lempäälää johdetaan strategisesti ja tietoon perustuen siten, että samalla varmistetaan laadukkaat palvelut ja kunnan talouden kestävyys. Kunta on sitoutunut kehittämään palvelujaan jatkuvasti sekä huolehtimaan kuntatalouden tasapainosta pitkäjänteisellä ja ennakoivalla suunnittelulla. Tämän vuoksi oppilasmäärältään pitkään pienentyneen kouluyksikön tilanteen arviointi osana esi- ja perusopetuksen palveluverkon kokonaisuutta on strategian mukaista.

Strategia ei kuitenkaan ennakoiv tarkastelun lopputulosta. Palveluverkon taloudellisen ja toiminnallisen kestävyys rinnalla on huomioitava palvelujen saavutettavuus, lasten ja nuorten laadukas koulutus, tarkoituksenmukaiset ryhmäkoot, riittävä oppimisen tuki sekä kylien elinvoima ja kuntalaisten osallisuus. Mahdollisia vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia arvioidaan kokonaisuutena ennen päätöksentekoa.

Kunta on tukenut Mattilan koulun oppilaspohjaa helpottamalla kouluun hakeutumista ja kokeilemalla viisivuotiaiden ja esioppilaiden yhteistä ryhmää. Jälkimmäistä ei voitu vakiinnuttaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä ja tiloja koskevien vaatimusten vuoksi.

2. Taloudelliset perusteet eivät ole tiedossa

Vuonna 2025 Mattilan koulun opetuksen kokonaiskustannus oli noin 531 000 euroa ja oppilaskohtainen kustannus noin 15 181 euroa, mikä ylittää merkittävästi kunnan koulujen keskiarvon. Mahdollinen kiinteistökustannusten säästö on alustavasti arvioitu noin 34 000 euroksi vuodessa, mutta tätä ei voida pitää palveluverkkoratkaisun nettosäästönä.

Koska koulun lakkauttamisen valmistelua ei ole käynnistetty, käytettävissä ei vielä ole lopullista nettovaikutuslaskelmaa.

3. Lasten etu ja lapsivaikutusten arviointi on selvitettävä

Lapsivaikutusten arviointi kuuluu mahdolliseen jatkovalmisteluun, eikä sen laatiminen ole ollut ajankohtaista ennen valmistelun käynnistämistä. Arvioinnissa tarkastellaan muun muassa koulumatkoja, turvallisuutta, koulupäivän pituutta, ryhmäkokoja, oppimisen tukea, yhteisöllisyyttä ja lasten hyvinvointia.

Nykyisten tietojen perusteella Mattilan koulussa voidaan järjestää laadukasta opetusta eikä toiminnan jatkamiselle ole tunnistettu yksittäistä pedagogista tai toiminnallista estettä.

4. Lempoisten koulun ryhmät täynnä

Mattilan oppilaiden sijoittaminen Lempoisten kouluun vaikuttaa alustavan ryhmämuodostuksen perusteella laskennallisesti mahdolliselta. Elokuussa 2027 Mattilasta siirtyviä oppilaita olisi 33 ja Lempoisten koulun kokonaisoppilasmäärä olisi noin 500. Lempoisten koulun enimmäisoppilasmäärä tilojen näkökulmasta ylittää merkittävästi tämän määrän. Tällä hetkellä koulun enimmäisoppilasmääränä on käytetty noin 900 oppilasta tilanteessa, jossa mm. varhaiskasvatus käyttää osaa koulun tiloista. Tilanne kuitenkin tarkentuu jatkovalmistelussa.

Väestö- ja palvelutarve-ennusteen perusteella Lempoisten ja Mattilan alueiden esi- ja alakoululaisten määrä voisi nousta noin 800 oppilaaseen vuoteen 2040 tultaessa, mutta tämä edellyttää alueen maankäytön kehittymistä ennusteen taustalla arvioidulla tavalla, jolloin alueella tapahtuisi merkittävää uudisrakentamista.

Asia kuitenkin tarkentuu jatkovalmistelussa. On huomioitava, että mahdolliset palveluverkkoratkaisut tehdään perustuen pitkän aikavälin oppilasennusteeseen. Ratkaisuiden kannalta on oleellista, miten kunnan ja oppilaaksiottoalueiden oppilasmäärän ennakoidaan kehittyvän ja miten kehitys suhteutuu koulujen tilakapasiteettiin pitkällä aikavälillä.

5. Oppilaaksiottoalueen mahdollisuuksia ei olla käytetty

Mattila kuuluu samaan eteläiseen oppilaaksiottoalueeseen Lempoisten, Kelhon ja Lastusten koulujen kanssa. Oppilaiden hakeutumista Mattilaan on tuettu mahdollistamalla koulumatkaetus olemassa oleville kuljetus- ja joukkoliikennereiteille.

Tästä huolimatta oppilasmäärä on laskenut 72 oppilaasta vuonna 2016 yhteensä 35 oppilaaseen vuonna 2025. Lukuvuoden 2026–2027 alussa oppilaita on 34.

6. Kunta itse tunnustaa koulun merkityksen kylän elinvoimalle

Mattilan koululla on merkittävä rooli kylän yhteisöllisyydessä, paikallisessa identiteetissä ja lapsiperheiden arjessa. On totta, että koulun toiminnan päättyminen voisi heikentää yhteisöllisyyttä ja alueen koettua vetovoimaa.

Nämä vaikutukset tulee arvioida mahdollisessa jatkovalmistelussa yhdessä lapsiin, opetukseen, talouteen, henkilöstöön ja yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten kanssa.

7. Kunta ei voi ensin estää kasvua ja sitten vedota kasvun puutteeseen

Vuosina 2011–2024 Mattilan alueella toteutui 15 rakentamiskohdetta. Alueen kehittämiseen vaikuttavat muun muassa melualue, kaavoitustarve, raidevaraukset, saavutettavuus sekä liikenne- ja kunnallisteknisten investointien tarve.

Koulun säilyminen voisi lisätä alueen kiinnostavuutta, mutta vaikutusta muuttoliikkeeseen tai tulevaan oppilasmäärään ei voida nykyisten tietojen perusteella arvioida määrällisesti.

8. Vetoomuksemme lautakunnalle

Kannanotossa esitetyt selvitystarpeet ovat pääosin samoja, jotka on tarkoitus sisällyttää mahdolliseen jatkovalmisteluun. Näitä selvityksiä ei ole voitu tehdä kannanotossa esitetyssä laajuudessa, vaan ne tehdään asian mahdollisen jatkovalmistelun yhteydessä. Kasvatus- ja opetuslautakunnalle esitetäänkin, että Mattilan koulua koskevassa jatkotarkastelussa on tarpeen arvioida eri vaihtoehtoja osana Lempäälän esi- ja perusopetuksen palveluverkon kokonaisuutta.

Mattilan koulun tulevaisuudesta ei ole tässä vaiheessa tehty ratkaisua. Jos jatkovalmistelu käynnistetään, vaihtoehtojen vaikutukset selvitetään avoimesti ja vertailukelpoisesti ennen varsinaista päätöksentekoa.

Lempäälä 15.9.2026

Nina Lehtinen

Sivistysjohtaja

Tiedoksi: kasvatus- ja opetuslautakunta 15.9.2026 kokouksessa.